

SZABOLCS

(Telefonsz. az Interurbán hálózatban : 132.)

POLITIKAI LAP.

(Telefonszám a városi forgalomban : 132.)

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona.

Egyes szám 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Szerkesztőség : IV. ker. Vasuti-ut 17.**Kiadóhivatal : Erkert-utca 7.**

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képv. van.

Kiállításunk.

I.

Valahányszor kiállítást rendeznek, örömmel győződhetünk meg gazdálkodásunk és iparunk fejlődéséről. Nagy szó ez, mert okszerű mezőgazdaság és fejlődő ipar nélkül, Magyarország boldogulása, el sem képzelhető.

Vannak törekvő emberek, akik sokat tanulnak, sokat kísérleteznek, hogy jó gazdálkodó, ügyes iparos legyen belőlük. Amely ismereteket huzamos időn keresztül elsajátítani nem lehet, azokat megszerezheti az értelmes szemlélő a kiállításnak rövid ideje alatt. Mindaz, amit egy ország, vagy egy környék gazdálkodói és iparosai szépet, hasznosat képesek előállítani, tetszős csoportosításban látható a kiállításon.

Itt, csak itt tanulhat valójában a gazda és iparos. Itt láthatja a kereskedő, hogy mily termékeket van alkalom forgalomba hozni. Ha eképen fogjuk fel a kiállítások jelentőségét, örömmel láthatunk minden olyan mozgalmat, mely kiállítás előkészítését és rendezését célozza.

Nem gazda, aki folyton tanulni nem akar. A gazdálkodónak alkalma nyílik a kiállításon bemutatott termékek és a saját

termékei között különbséget tenni. Ami szép, ami jövedelmező, azt felcserélheti olyan termékekkel, melyeknek kevésbé jövedelmes voltát sajnos tapasztalta. De nemcsak a termékekről, hanem azon gazdasági eszközök létezéséről is tudomást szerezhet, melyek nélkül jól és jövedelmezően gazdálkodni lehetetlen.

Magyarország ipara, kereskedelme és gazdasága ki nőtt már azon szűk keretekből, amelynél nem volt szüksége modern gépekre, a munkamegosztás kihasználására, féligkész termékek továbbadására. Az összeköttetések ezidőszert reklamirozás útján történnek, de egy szűk hírlapi közleményben nem lehet mindent belefoglalni már csak azért sem, mert az egyes emberek más-más kérdésre kívánnának választ. Nem egyszer tapasztaljuk ezen kívül, hogy egyes túlélelmes emberek sokat ígérnek a papíron és keveset adnak a valóságban. Az ilyen eljárás megingatja a vevők bizalmát. Épen ezért igazán áldás a kiállítás, hol szemlélődés útján lehet meggyőződni a kiállított gazdasági eszközök célos, tökéletes voltáról.

Ma, amikor a nagyobb és kisebb gazdák, egyaránt tapasztalják, hogy a kézi erő drága, olykor meg sem szerezhető, rájönnek, hogy megfelelő gépek alkalma-

zása nélkül eredménynyel gazdálkodni lehetetlen. Itt következnek a bőbeszédű közvetítők, akik színes ábrák mutatták be a legjobbaknak állított gépeket. Ehez járul, hogy a vételár méltányos, a fizetési feltételek kedvezők. A gazdálkodó rendel és gyakran csalódik, melynek következtében hosszadalmas és költséges perelésnek van kitéve.

Mindez kikerülhető, ha a gazdálkodó a kiállításokon megjelenik, a kiállított tárgyakat tanulmányozza. Itt megismerheti az hazai gyártmányokat, amelyeknek megbízhatóságáról szakemberek előtte mondanak elfogadható véleményt.

Ezzel használ önmagának, de használ a hazai iparnak is, mert kerülni fogja azon külföldi termékeket, melyeket hirdetések útján ajánlanak. Valóban itt az ideje, hogy gazdálkodóink tanuljanak meg helyesen gondolkodni, okosan vásárolni. Minderre pedig legalkalmasabbak azon kiállítások, melyeken a hazai gyárosok legjobb gazdálkodási eszközöket mutatják be.

Magyarország áldott földje, ontja azon anyagokat, melyek feldolgozásra, értékesítésre várnak. Mennél inkább fejlődik a gazdálkodás, annál több érték áll az iparos, a kereskedő rendelkezésére. Ha iparunk az igényeknek, a keresletnek megfelelően

TÁRCA.

A múlt.

(Rózsabokrok között a parkban. A park nyugati alján van egy vén rózsató, alatta egy kis pad. A rózsaaágak ráhajolnak a sűgő-bűgő párra. A szemközti cserfán egy fekete rigó fűtyörész. Napfényes, bűbajos reggel.)

Anni.

... Most is hazudnom kellett érted!
— Hogy engemet e nyár mivé tett,
Oh Béla, el se mondhatom! A lelkem
— Mig arcomat nyakadba rejtem —
Pirongatja a szívemet: „te gyermek,
Ily vakmerő úton mi kerget?
Anyádnak otthon azt beszéled,
Hogy a templomba kell betérned
S te itt bolyongsz a harmatleveses
Bokrok között?”

Béla.

Mentséget ne keress
Templomba mégis... azt mondtad úgy-e bár?
Jobb templomot az Annim nem talál,
Mint itt e kedves rózsató alatt,

Ahol úgy hangzik mindenik szavad,
Mint egy könyörgés, melynek az a vége:
— Én Istenem bocsás meg érte,
Hogy annyira szeretek valakit!
Imádkozz hát! Az Isten itt lakik
A napsugárban. rózsá illatában,
A fekete rigó dalában
Éppúgy, miként az oltár boltján
S templomkereszték aranyormán!

Anni.

Tudom, hogy jó vagy s minden tettem
Mentségre lel a te szemedben;
De mondd: ha elmulik a nyár,
S nem járunk ide soha már,
Ha más világ jó, rútább, gonoszabb,
Mely összetépi régi álmodat,
Nem fogsz-e úgy gondolni rám,
Hogy gyöngeség volt az imám,
Amely titokban, rózsalomb alatt
Égette csókra szomjas ajkamat?

Béla.

Ne hidd! Szerelmünk múlhatlan, örök!
Amit most karjaid között
Bevallok, vallom mindhalálig!
Az én szívem csak egyre vágyik:
Téged szeretni, téged egyedül!
Forrón, eltéphetetlenül!

Szeretni, ahogy soha senki
E földön nem tudott szeretni!
Ne hidd, hogy ezt a kis padot
E tündérbájós templomot
Feledni fogom valaha
S e rózsák édes illata
Csak most tanít e vallomásra!
Ne hidd, hogy még valaki másra,
Ilyen mámorral nézek, mint te rád,
Ne hidd a lelked kételkedő szavát!

Anni.

Lásd így szeretlek! Oh csak fess tovább
A boldogságnak örök mámorát!
Gyönyörrel hallgatom! Hiszem,
Hogy nem szakít el tőlem semmi sem —
... De mégis, esküdet kívánom,
Hogy eljössz ide minden nyáron
S e szép emlékü kis padon
— Amit most hallok ajkadon —
Azt mondod el oly hévvel, lelkesen,
Hogy nem feledsz, nem hagysz el sohasem!
(Béla Anni lábai elé térdel, átfogja derekát s felnézve a mámoros szemekbe, örült rajongással feleli: „Az Isten engem úgy segítjen!” A két ajk összeforr, a rózsató szirmokat hint rájuk s a fekete rigó egy édes, soha nem hallott dalba kezd.)

Borzalino kalapok, vállkendők, kötött

kabátok, cipők stb. rendkívüli nagy választékban

érkeztek

Eisler Károly

cipő-, kalap-, női-, férfi- divatárú
házába.

NYIREGYHÁZÁN. Telefon szám 114.

halad, a külföldnek adott milliók itthon maradnak, mely körülmény nemzetünk boldogulását fogja jelenteni.

A kiállításon bemutatott, célosnak bizonyult tárgyak látása arra sarkalja az iparosokat, hogy igyekezzenek azon gyárosok és kisebb iparosokkal versenyre kelni, akik a kiállításokon bemutatott tárgyaikkal elismerést szereztek. A kiállítások rendezése ezért is nagy jelentőséggel van iparunk fejlődésére.

Ha a gazdálkodás, ipar fejlődik, mindig több munkásra van szükség, melynek révén sok család jut tisztességes megélhetéshez. Ezzel jobban meg lesz gátolva a kivándorlás, mint bármely hatósági intézkedéssel. Meg lesz akadályozva az elégtelenség, foglalkozást követelők nagy számának növekvése.

Mivel a kiállítások rendezésének előnye elvitázhatatlan, legközelebb elmondjuk, miképpen volnának legnagyobb eredményel rendezendők a kiállítások?

A gazdák és a drágaság.

Az élelmiszerek általános drágasága, de még inkább a hus rohamos áremelkedése, az az égető kérdés, a melyet a hivatott és a hivatlan nemzetgazdászok a zöld asztal mellett, a kávéházakban, az utcán tárgyalnak. A sajtó is megnyitja hasábjait az ugynevezett szakvéleményeknek, de nem zárkózik el az ellenvélemények elől sem.

Egy ilyen szakvélemény, a mely az agrárpolitikusok boszorkány konyhájából került ki, járta be a múlt héten a lapokat. S ezek az agitatorius cézzal elhangzott szavak sejtetik azt a tendenciót is, a melylyel ezt a kérdést a nyíregyházi gazdaggyűlésen tárgyalták.

Rubinek Gyula, az Omge igazgatója, ugyanis szintén szolgáltatott egy adaléket, a kérdés tisztázását, de mint a madarat a tolláról, úgy megismerhetni a „nemzetgazdászt” a szavairól.

Amit a nagybirtok érdekeinek hivatalos szószólója a husdrágaság kérdésének tisztázására

Egy év múlva.

Béla.

(Fel s alá járkal a parkban. Sokáig nem meri a kis padot felkeresni. Egyszer mégis csak ott találja magát. Körülnéz. Minden olyan, mint egy év előtt. És mégis, mintha kihalt volna az egész világ. Leül a padra. Karjára támasztja a fejét és könyes szemekkel bámul a világba.)

„Most is hazudnom kellett érted!”

... Templomba indult és ide tért meg!
Én esküdtem s ő szegte meg szavát!
Ő féltett s ő hagyott el hamarabb!
Most itt vagyok hát. Te hol vagy Anni?
Templomba mégy? A park alatti
Rózsabokor eretnek hely ma már!
Félsz tőlem édes Anni, ugy-e bár!
Pedig a mi Istenünk itt lakik
(Ahol nagyon szerettél valakit!)
A napsugárban, rózsailatában,
A fekete rigó dalában,
Éppúgy, miként az oltár boltján
S templomkereszték aranyormán.

„Nem fogsz-e úgy gondolni rám,
Hogy gyöngeség volt az imám?”
Ezt mondta ő e kis padon
És most hiába hallgatom
Hirmondását az út porának!
Elmúlt álom, hiába várlak!
Csak gyöngeség volt az imája,
Csak rózsaaág a rózsaaága
S nem az a templom, melyben

felhozott, nagyon kevés es nem bir meggyőző erővel. Régi vesszőparipáján lovagol. A szocializmus és a merkantilizmus idézték elő szerinte a drágaságot, a felszított munkabérek és a közvetítő kereskedelemnek nagyobbodó profitját okolja a drágasággal, de az agráriusok ártatlanként benne mint a kezes bárányok. De rögtön elszóljá magát az agrárpolitika uszályhordozója és azt mondja: a hivatalnokoknak megszavazott évi 50 millió koronára rugó fizetésfelemelés és a munkabéreknek legalább száz millióra való felemelése nem szaporította a takarékbetéteket, hanem gyarapította az általános fogyasztást és különösen az élelmiszereket.

Ezen szavakkal megczáfolja a gazdák apostola saját szavait. Ha ugyanis a hivatalnokok és a munkások a 150 milliónyi jövedelmi többletből takarékbetéteket nem gyarapíthattak és megfelelő mértékben iparcikkeket nem vásárolhattak, ha nem csak élelmiszereket szereztek be, akkor a napnál világosabb az, hogy ők és családjaik addig ki nem elégítő módon táplálkoztak és hogy jóllakásról szó sem lehetett. Ennél fogva sürgős, égető szükség volt a fizetés- és a béremelésre, mert nem lehet elképzelni, hogy kereset után járó embertömegek állandóan az éhenhalás stádiumában leledzenek. De még nem tiszta sor, hogy a hivatalnokoknak és a munkásoknak az állá — a kispolgárokat nem is említve — a 150 milliósi jövedelmi többlet mellett még nem koppan-e.

Azonban ahhoz nem fér kétség, hogy az agrárpolitikusok a mezőgazdasági munkabéremelésért oly módon kártalanították magukat, hogy vám- és tarifa politikájukkal az élelmi szerek arát felszították. Mindent elkövetnek, hogy jövedelmük meg ne csappanjon. Az ő zsebükbe vándorol tehát a jövedelmi többlet, a melyhez nagy küzdelem és sok rimánkodás után jutottak

A marhaállomány elégtelen volta is a nagy birtokosok rovasára írható. A kisbirtokosok kétszer annyi marhát tenyésztnek ugyanazon területen, mint a nagybirtokosok. A nagybirtokosok produktivitása kényelmi szempontból napról-napra csökken, úgy, hogy a takarmányhiány következtében bekövetkezett csökkenését sem pótolta 1906. óta. Ha a nagybirtok kisbirtokosok kezére jutna, megkétszereződne a marhaállomány és egy csapással megszűnne a drágaság is. Parcelizálni kell tehát államsegélylyel is.

Azt hittem vak szeretetemben,
Hogy igazabb imát rebeg,
Mint az oltársámoly felett!

(Fejét a pad karjára hajtva elszenderedik. Zümmögő méhek röpködik körül. A múlt nyár édes reggeléről álmodik. Mintha a két ajk újra összeforrna! Mintha a rózsató szirmokat hintene rájuk s a fekete rigó egy édes, soha nem hallott édes dalba kezdene. Nagy sokára ébred. Arca a boldogságtól sugárzik. Mosolyog.)

Vagy úgy? Most értem csak e dolgot!
Hisz' semmi sem fáj! Boldogan mosolygok.
A múlt nyár most is az enyém...
Emléke szebb, mint egykor és az én
Bolond szívem még elpityeredett!
Oh hallgas, hallgas rossz gyerek!
— Jobb volna tán, ha most itt ülne
Metszokva tégedet, lehülve,
Fásult erőltetéssel igyekezve,
Hogy ami elmúlt, ismét újra kezdje?
Jobb volna látnod, hogy a régi
Szerelmet unja már s nem érzi
A múlt nyár édes mámorát?
Szívem, ne pityeregj tovább!
... Irigylendőbb a sorsa annak,
Aki egy múlt nyarat siratgat,
Mint az, aki a régi kis padon
Párjával ünnepelni megjelen
S mig zsong a méh a rózsalevelen:
Gondolkozik egy újabb mondaton,
Ami sehogyse jut eszébe,
Mert a régi varázsnak vége... vége...
Dézsi Sándor.

Nem kaparhat annyit a kokas, hogy a jérce ki ne vakarna. Szónokolhatnak az agráriusok akármennyit, a köztudatot, hogy az agrármozgalom oka a drágaságnak többé agyon hallgatni nem lehet.

Krónikás.

Sovinizmus?

(F. É.) A nemzeti érzületek tultengését, a faji akarattal minden téren való nyilvánulását, az ősi szokásokhoz való görcsös ragaszkodást, szóval mindazt, amelyhez egy vérbeli nemzet életképes nemzedéke szívósan tapad, ezt nevezik sovinizmusnak.

De ha valamely nemzet úgy tudja, ha történelmének véres lapjai azt igazolják, hogy bizonyos befolyások, bizonyos tendenciák nemzeti lételet veszélyeztetik, létalapjában támadják meg s ezek ellen a veszedelmek ellen minden megengedhető, sőt meg nem engedhető eszközzel küzd, vajjon sovinizmusnak nevezhetjük ezt a védekezést, egyetlen szóval kárhoztathatjuk e, ha fenmaradását, ha lételet minden erejével biztosítani akarja?!

Nem, ez nem sovinizmus, ez a — struggle for life — a létért való küzdelem, a legnemesebb, a legemberibb harc, az erős, a támadó, a megsemmisíteni óhajtó ellen. Az emberi törvények legelemibb szabályai megengedik, hogy az, kit életveszedelem helyzet fenyeget, magát e helyzetből bármely áron is, még a fenyegető veszedelem elpusztítása árán is megszabadítsa. Nos, ha a magyar nemzetet bármely oldalról emminens veszély fenyegeti, élhetünk ellene a sovinizmus igazságtalan vádjával; ha ellene minden erejéből védekezik?!

Az osztrák befolyás, az osztrák kultura mindenkor a beolvasztás, az elnyelés veszedelmével fenyegette nemzetünket. Szerencsétlen politikai viszonyaink mindenkor rettegtek az elosztrákosodás szörnyű veszedelmével. Uralkodóink uralmuk erősségének okából is az egységesítésre törekednek s így mindenkor szívósan kellett védekeznünk az ellen a fenyegető rém ellen s még ma is, noha sokkal kisebb veszély fenyeget, védekeznünk kell minden olyan törekvés ellen, mely a német, de különösen a osztrák kultura bő lebergenye alá rejtőzve, a magyarság, nemzeti érzületünk, hazafias érzelmeink csorbitására törekszik.

Asszonyokról—asszonyoknak.

(Folytatás.)

— Törömet Leilla!
— Parancs asszonyom.
— Rachel, bent vagy? — hallatszok most a sátor előtt.
— Ki az?
— Én, szerelmesed.
— Lépj be, szól a nő — mire egy hatalmas, fekete szakállu, szép férfi lép be.
— Menekülj — kiált feléje a férfi.
— Miért — kérdi Rachel gunyosan.
— Mert mindenki menekül!
— Miért — ismétli az asszony dühös kacajjal.
— Mert Mózes a táborvédő fegyverekkel, kik eddig a hegy alatt az utakat őrizték bejött a táborba s most egyenkint szedeti össze a Molochnak hiveit! Ezért menekülj!
— Nem azért, hanem, mert ti nyomorult gyáva kutyák vagytok!
— Te szólsz így Rachel, kinek keblén talán most sem száradt fel kiontott vérem?!
— Mi van az oldalodon?
— Kard!
— Hát nem karddal támad ellenünk Mózes csöcselék hada? Miért nem álltok tehát össze ti is Izrael népének legelőkelőbbjei, hogy karddal tegyétek ártalmatlanná a hitünk ellen hadakozókat? Szedjétek össze szolgálókat, álljatok élükre s hajtsátok ki a táborból ezt a piszkos hadat!!

TELEFON 129.

NAPERNYŐK, BATIST és CSIPKE BLOUSOK

Kohn Ignátz női-, férfi divat és rövidáru üzletében.

TELEFON 129

az idén előrehaladottságánál fogva mélyen leszállított árban kaphatók:

Mit tapasztalunk kulturális metropolisunk, országunk, a magyarság központjában az irodalom, a művészet berkeiben. Micsoda idegen, rut szatirizációt visznek ott véghez azok a kontárok, kik az igaz művészettel megbirkózni nem tudva, vagy talán nem is akarva, az osztrák művészet behurcolásával akarják zsebüket csengő ércel megtölteni, a magyar kultúra rovására.

Az orfeumok kezdtek, a kabarék folytatják s most ime a színházak, a magyar művészet, a nemes kultúra oltárai áldoznak idegen isteneknek, a magyar érzelmek rovására s ők azok végezetül, kik e káros törekvést a legmagasabb fórumon diadalra vinni segítenek.

Mikor a Vigszínház kezdte, színházi engedélye alapján a német színészek vendégszerpeltetését, hozva a német színészet színét, javát, amiből a magyar színművészet is tanulhatott, óriási tüntetések színhelye volt a színház, a felháborodott érzelmek lángoló, tomboló porondja. A német színészek az Orfeum deszkáira szorultak.

S ime a nemzeti felbuzdulás korszakában mit tapasztalunk. Nem is német, hanem egyenesen osztrák másod, sőt mondhatjuk harmadrendű színházának vendégszerpeltetését helyezi kilátásba, egy olyan direktor, kinek egész rokonsága, minden hozzátartozója, a magyar imperializmós, a magyar sovinizmus előharcosa volt. S teszi tisztán üzleti érdekből, mert kulturális haszna a dolognak éppen a művészek másodrangúsága következtében nincsen.

S a fővárosi sajtónak, mindehhez egyetlen szó hozzávetnivalója nincsen. Türik, hogy sutytyomban olyan színház, melynek idegen előadásokra egyáltalában joga nincs, suba alatt becsémpessze az osztrák kultúrának leglelkesebb harcosait, az osztrák színészeket.

Hallgatnak, mert a „nagy család” egy sarjadéka a bűnöző s mert a szent család sértetetlen.

Hasonló dolgok előfordulásának megakadályozása céljából felemeljük tiltakozó szavunkat mi, a magyarság szerény, de rettenhetetlen harcosai s vétőt kiálltunk azok ellen, kik ily merényletekkel igyekeznek megbizni legérzékenyebb, legvédtelenebb oldalunkon. Hisszük és reméljük, hogy a fővárosi hazafias közönség méltó választ ad azoknak, kik az osztrák kultúra százados törekvéseinek ilyen segédkezet nyújtanak.

— Nem lehet. Szolgáink elszöktek mind... barátaim közül sokan holtan hevernek az uton, mások öszvéreken menekülnek és legtöbben már ártatlanságukat bizonygatva, magukat megalázva kegyelemért könyörögnek Mózesnél. Jöjj tehát Rachelem! Kint öszvéreim várnak, kik nőiddel, ékszereddal elvisznek a pusztítás helyéről tova vonuló árusokhoz, kikkel már beszélttem is elhelyezéséről!

— Nem megyek!

— Jöjj a távolból, vágatód öszvérek patáinak zaját hallom. Lehet, hogy már erre is pusztítanak.

— Nem megyek. Meg akarom magam bosszulni Mózesen s ha ma, vagy holnap nem, ugy néhány holdtölte után általam szitva vérözön fogja kiengesztelni a megbántott isteneinket!

— Jöjj Rachel... a lovasok ide tartanak!

— Nem megyek. Légy szerencsés futásodban, s ha majd táborunk felől vöröslő tüzeket látsz, jusson eszedbe, hogy Jehova sátra ég, hogy Rachel, egy gyenge nő áll bosszut érte tek! Eredj, mert még használni kellene kardodat.

Szégnyekelve sompolyog ki a hatalmas férfi, ki egyszerre oly gyengének, annyira semminek érezte magát Rachel előtt. A sátor előtt felül öszvére s tova vágatód egyetlen hű szolgáljával. Rachel leül a puha szőnyegek, öklei közé szoritva lüktető halántékait, gondolkozik. Az öszvérek pata zaja mind közelebb lép, majd hirtelen elhallgat a sátrak előtt. Az öreg szolganó rohan be Rachelhez.

— Menekülj asszonyom! mert itt vannak a katonák. Leilla tartóztatja őket a sátrak előtt,

Malachovszky

fényképész

Iskola-utca 3. szám.

Legszebb kivitelű fényképeket készíti.

Tanügyi furcsaságok.

Még azt mondják, hogy Nyiregyháza nem kultur város. Már hogyné volna az, mikor olyan fejlett a tanügye, hogy még furcsaságokra is jut. Egy néhány szemelvényvel fogunk olvasó közönségünknek szolgálni.

A helybeli nőegyletnek nőipariskolája van, melyet a város és állam segélyez. Ez a gyakorlatnak, a munkának az iskolája, hova örömmel járatják a szülők leányaikat. Hogy mily eredménnyel tanítanak kiváló tanerői, legszebb bizonyíték a júniusban rendezett házi kiállítás és a gazdasági kiállítás házi és műiparcsarnokában kiállított gyönyörű kézimunkák, tüfeszések, himzések, ajourozások, ágy- és fehérneműek, valamint a ruhák. S mégis lépten-nyomon halljuk a gáncsot és a lekicsinylést ez intézettel szemben. Amiknek aztan nem akad gazdája, hanem valaki a tumultusba dobja a rosszakaratú nyilatkozatot s ez kézzől-kézre adatik. A furcsaság pedig abban van, hogy a tanügyi férfiak is acceptálják. Sőt megerősítik e híresztelést azzal, hogy a terjesztett hírek valóságáról meggyőződést szerezni meg sem kísérik, hanem azon gondolkodnak, hogyan lehetne egy más hasonló iskolát fölláttatni, miáltal a már létezőt einyomnák, elpusztítanák. Szóval konkurenciával lehetlenné kívánnak tenni egy olyan igazán magas nivón álló ipariskolát, mely helyiségeinek kevés és szűk volna dacára az elsőrendű ipariskolák munkásságával és eredményével vetekszik.

— mig te a hátsó ajtón elosansz! Messze lehetsz már mire átvizsgálunk minden zugot!... Miért nem szólsz? Alszol?

— Miért meneküljek — szól egykedvűen Rachel.

— Menekülj! Siess! Lévi lánya vádolt be, hogy elcsaltad jegyesét, hogy részt vettél az áldozatokban s most a vének elé akarnak vinni a többiekkel együtt!

— Nem megyek.

— Ugy veszte vagy.

— Mit törödsz vele.

Különbféle hangok hallatszottak a sátor előtt, melyekből élesen vált ki Leilla hangja, melylyel a katonákat tartóztatta és urnője honnlétét tagadta. Széttáruult a sátor függőnye és belép Leilla két vitézt engedve maga előtt. A hűség szolganó ajkát, midőn urnőjét megpillantja, éles sikoly hagyja el s tágra nyílt szemekkel, fejét rázva áll meg az ajtó félfánál.

— Látod, hogy itt van! — szól hátra az egyik vitéz.

— Mit akartok? vág közbe Rachel keményen.

— Hivatnak a vének! — válaszol a marcona férfi meglepve az asszony fölényes nyugodtságától.

— Megyek jó emberek. Asszonyaim, mire visszajövök kész legyen langyos vizem, mert nagy pör van és piszok.

Tiszteletteljesen nyitották széjjel a katonák az asszony előtt a függőnyt és illemtudóan három lépésnyiről követve kísérték a vének elé.

Elhagyott sátrak, siránkozó gyermekek között haladnak tova. Mindenütt pusztítás, halál.

Volt egy másik igen rövid lélekzetű gyakorlati iskolánk, a női kereskedelmi tanfolyam. Volt, mert nincs. Egy éves korában jobblétre szenderült. Azt mondják, hogy a második idej esztendőre nem akadt elegendő tanítvány. Ez gondolkodóba ejt bennünket; mert okát kutatjuk a növendékek távol maradásának. Talán csak nem változott meg éppen a szabolicsmegyei és nyiregyházi szülőknek véleménye a női kereskedelmi tanfolyam fontossága és gyakorlati haszna felől. Vagy ha megváltozott, hát miért? Nem hihetjük, hogy a mult évi rossz eredmény (mintegy 30%-os bukás) volna ennek oka. Hiszen a tanerők válogatva voltak, akiknek a paedagogia és gyakorlati munkásság terén jó nevük van. S itt megint a pletykát vesszük elő. Állítólag a polgári leányiskola tanerői nem szivlelték a női kereskedelmistákat. S talán olyan kijelentés is hangzott volna, hogy a tanfolyam hallgatóinak fegyelmese-lensége gátolja a leányiskola tanerőit a polgárban a fegyelmeseben. Nem hihetjük el ezt, sőt azt sem, hogy ez volna oka a részvétlenségnek. Mert ez igazán a furcsaságok-furcsasága volna.

Négy évvel ezelőtt két lelkes férfi kezdeményezése és munkássága magán polgári fiúiskolát létesített. Ma ez az intézet — mint a város tulajdona — fényes és csaknem irigylésre méltó eredménnyel dicsekedhetik. Fiatal tanerők ifju munkakedvvel szilárd alapot teremtettek ez iskolának, mely a modern kor szellemével teljesen át van hatva. Ma a polgári fiúiskola nem képes fölvenni annyi növendéket, amennyi jelentkezik; úgy hogy az osztályokat párhuzamosítani kell rövidesen, annyira népszerűvé vált. S mégis „levezető csatornának” nevezte el tanügyi ember ezt az iskolát, ahonnan pedig minden ujtás kiindul, ahol olyan fegyelmés és rend van, mint talán sehol. Sőt mondok többet: a város képviselőtestületében tanügyi férfiak a polgári fiúiskola létesítése ellen szavaztak. Mindamellet azzal dicsekszenek, hogy nekik köszönheti az iskola létezését. Talán, mert ellene szavaztak?! Ez is egy a sok közül. X.—

Gazdasági kiállítás.

Lapunk mult számban foglalkoztunk már a kiállítás jelentőségével és a létesítése körül felmerült akadályokkal. Jeleztük, hogy ezek dacára is igen nagy az érdeklődés iránta.

A kiállításon a kormányt Kazy József földmívelésügyi államtitkár és Micsek Endre keres-

A vének sátránál nagy tömeg áll gunyos szavakkal illetve az elővezetett embereket. Rachel büszkén halad el közöttök figyelemre se méltatva a söpredék csipkelődését. A sátorban félkörben ülnek a vének s mögöttük a hithű zsidók hadonászó, magyarázó tömege. Rachel nyugodtan lép a vének elé.

— Ki vagy? — kérdi egy agg.

— Lochor leánya, Rachel — válaszol higgadtan az asszony. Ha'k csodálkozó moraj fut végig az agg emberek ajkán. Mózes fel áll és elebe megy. Bölcs arcáról kétkedés ri le.

— Te vagy leánya annak az embernek és anyja annak a gyermeknek, kik utánam jöttek Sinai hegyére, hogy Izrael hűtlenségéről értesítsenek!

— Igen atyám! — válaszol Rachel.

— Mivel vádoljátok? fordul Mózes egy ifjú irástudó felé.

— Lévi leánya volt itt s bejelentette, hogy itt látta őt, amint Molochnak átkozott.

— Mit szólsz hozzá Rachel?

— Lelkiismeretem tiszta, — kezdi Rachel — mert soha olyat nem tettem, miért joggal vádolhatnának. Egész családom hűséggel szolgálta mindenkoron az Urat, szeretve és félve őt. Ha azonban a nagy Jehova megpróbáltatásnak akar kitenni és nem ad lelketekbe világosságot, legyen az ő akarata szerint, de ártatlan vagyok.

A nyugodt, törhetetlen hittől áthatott szavakat néma csend követte.

(Vége köv.)

Aggastyán.

Intézeti kelengyék

fiú és leány ingek, harisnyák, zsebkendők, leány kötények stb. stb. óriási választékban kaphatók:

Stern Sándor

uri és női divatüzletében Pazonyi-u. 2.

kedelemügyi titkár képviselték. A vasuton őket Májerszky Béla polgármester küldöttség élén fogadta, üdvözlétére az államtitkár szíves szavakkal válaszolt. Dél előtt a megyeháza nagy termében diszgyűlés volt Vay Tibor elnöke alatt.

Az elnök üdvözlő beszédében elsősorban a kormány képviselőit, azután pedig a kiállítás körül érdemeket szerzett helyi embereket éltette. Utánna Kállay András mondta el emlékbeszédét, alaposan ismertette az egyesület 50 éves történetét. Kazy államtitkár maga és társa nevében kijelenti, hogy örömmel jött ebbe a fejlődő városba. A kormány nevében is sikert kíván a kiállításhoz és megköszöni a szíves fogadtatást. Buday Barna az O. M. G. E. nevében mondott üdvözlőt.

A kiállítás megnyitása 11 órakor ment végbe. A városi dalegylet Himnusz után Járosy Sándor ügyész kérte fel Kazyt a megnyitásra. Az államtitkár beszédében azt emelte ki, hogy annak örül legjobban, hogy a kiállítást a gazdák és iparosok együtt létesítették. Kívánja, hogy ezek ezután is egymást támogatva fejlődjenek és ezzel megnyitottnak jelentette ki a kiállítást. A dalárda éneke után a közönség megtekintette a kiállítást. Egy órakor bankett, délután pedig a Liphay-féle szőlőtelepre kirándulás volt.

Kedden volt a gazdák országos nagygyűlése. Erre városunkba érkezett Darányi Ignác, Károlyi Mihály, Mezőssy Béla és még igen sok nagybirtokos. A vasuti uton Bogár Lajos fogadta a vendégeket, akiknek nevében Darányi köszöntö meg az üdvözlést. A gazdák nevében Paulusz Márton beszélt. Erre az alkalomra Kazy államtitkár is városunkba érkezett.

A megnyitó beszédet Darányi Ignác tartotta. Hosszas beszédben fejtegette a társulás szükségességét és üdvözölte a megjelent 2500 főre tehető gazdákat, azok között elsősorban Kazy államtitkárt. Utánna Mezőssy hosszabban foglalkozott a politikai helyzettel s végeredményben a közös vámterületet 1917-ig fenntartani kívánja. Meskó Pál erősen támadja a közvetítő kereskedelmét. Károlyi Mihály, Bernát István és Dessewffy Aurél beszélt még. Majláth József értekezését Horváth János olvasta fel. Liphay Béla pedig a lótenyésztésről érkezett.

A tűzoltóverseny és lóverseny iránt is általános az érdeklődés. A kiállításon nagyon sok tárgy van megnézni való, sikerültek az állatversenyek is. Cégek azonban nem sorolunk fel, mert ezzel jogtalan konkurenciát csinálnánk a többieknek.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványvíz
ÜDÍT GYÓGYIT. ÜDÍT GYÓGYIT

Vese- és hólyagtajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVA.
Fólerakat:

Wassermann Sámuel

fűszerkereskedésében
Nyiregyházán.
Telefon szám 121. 469-5-10

Pardon!

Alispán úr kérem egy pár szóra. — Az importált bábák. — Krecsányi No. 2. — A felmelegített Kazy fogadás. — Mindentudó Darányi. — Kint rekedt jury tagok. — A kirakatverseny. — Egy tárgy, kétféle bírálat. — A kolerásdi főpróbája.

A napokban választás volt a városnál, amelyen újból szülész nőket akartak választani. Nagy szükség volna rájuk, mert a tanyákon sok a kontár és erősen haladunk az egyke felé. És mit latunk még is. Harmad- vagy negyedizben gyűl össze Nyiregyháza város nemes képviselő-

testülete, de soha sincs pályázó. A tudós asszonyok nem kívánnak kollegialitásba keveredni a városi tisztviselőkkel. Nem pedig azért, mert nem tudnak mit se a kínálkozó kedvező alkalomról.

Alispán úr kérem egy pár szóra. Mit gondol, be lehet-e valaha tölteni a gólya nénik állását, hogy ha ön azt csak a fővárosban megjelenő hivatalos lapokban teszi közzé? Én állítom, hogy nem. — Ezek a szaklapok ugyanis egyedül a polgármestereknek, alispánoknak, rendőrkapitányoknak, más eféle nagy állású tisztviselőknek járnak, akik tudunkkal, még mellékesen sem üzik a bábáság tisztességét. Jelentesse meg azokat a helybeli újságokba, majd meglátja, hogy lesz pályázó Nyiregyházáról is. Azokban elolvassa a felhívást vagy a szülész nő, vagy valamelyik jóismerőse, aki figyelmezteti majd rá.

A bábákról jut eszembe, hogy a II-ik alkapitányi állás pályázati hirdetménye sem jelent meg egyik nyiregyházi lapban sem. Nem a megválasztott új alkapitány ellen van kifogásom, hanem az ellen az eljárás ellen, hogy a közszállítások és állások betöltésére vonatkozó hirdetményeket nem téteti mostanában közzé sem a megye, sem a város a helyi lapokban. Ugy pártolják a helyi adófizetőket és azoknak nagy áldozatok árán felnevelt latainer gyermekeit, hogy idegenből importálnak vállalkozókat és hivatalnokokat. — Így esett meg, hogy az alkapitányi állásra, dacára annak, hogy városunkban igen sok diplomás ember lézeng állás nélkül, — egy komoly pályázó akadt csak. No de erről elég lesz ennyi. Az alkapitánynak nagyszerű tervei vannak a rendőrség fejlesztéséhez. Erről ugyan nem szolt még senkinek semmit, de elárulta magát, amikor még megválasztása előtt nevét a budapesti detektív főnök iránti tiszteletből Krecsányira változtatta. Majd meglátjuk, hogy az általa felállítandó detektív osztályllyal hogyan robbantja fel a hazárdjátékosok gyűlhelyeit és a duhajkompániákat.

A Szabolcs hírfogója a múlt héten már felhajtotta a Kazy-féle fogadtatás szenzációit. Ehez csak annyi komikumot teszek fűszerül, hogy ugy a város mint az államtitkár azt mondta rá kedden, vessünk fátyolt a multra. Bogár helyettes polgármester olyan formás dictiót vágott ki tiszteletére reggel 6^{1/2} órakor (tévedések kikerülése céljából betűvel is kiírva hat és fél órakor), mintha először érte volna Nyiregyházát az a szerencse, hogy eleven államtitkár Nyiregyházára érkezik. Kazy természetesen beszélt a nagy megtiszteltetéséről a város fejlődéséről, iparáról, kereskedelméről a gyönyörű időről a fűnővéséről szóval mindenről csak arról nem, hogy volt már Nyiregyházán. Szóval másodsor is lejátszódott a vasuton a fogadtatás ceremóniája, de most már tudták a szerepüket az összes hivatalosok.

Kazyról jut eszembe Darányi szónoklata. Az államtitkár feldicsérhette fogadtatásánál Nyiregyházát mert előbb bekukkant oda és így láthatott jól, rosszat vegyesen. De nem így Darányi. Őt a vasuti ut elején deputálták meg és mégis felmagasztalta a nyiregyházi haladást, pedig nem figyelhetett még meg mást, mint pár méteren autójának a haladását. Amikor elutazott akkor persze nem szónokolt a haladásról, állítólag azért mert, vonat indulás volt.

Dávidházy debreczeni nagy iparost 5-öd magával meghívta a Szabolcsvármegyei Gazdasági kiállítás intézősége, juri tagnak. A szomszédság kellemes érzetével jöttek át hozzánk a jó debreczeniek és annak előszóval is kifejezést adtak volna, ha a vasutnál őket valaki fogadta volna.

De hát ide volna, oda volna
Juri estig bolyonghatott volna
Ha „egy“ fiakkeres, borsos árért
Majorba nem fuvarozta volna.

Azon aztán ne csodálkozzék senki, hogy ilyen fogadtatás után 2-2 koronás beléptidijakat vasaltak be a juri tagjaitól és azok maguk fizették meg ebédjüket.

Egyet azonban feledékenységével biztosított a kiállítás intézősége. Az elfogulatlan bírálat kimondását, különösen magával szemben.

Kirakatverseny is volt Nyiregyházán. Ez alkalommal aranyérmét és diszoklevelet nyert Ungár Lipót cég (kirakatának rendezője Frank Sándor második díjat kapott), aranyérmét nyert Rosenthal Vilmos (kirakat rendezője Helmezy Miklós 3-ik díjat kapott), aranyérmét kapott még a Ferenczy-fele könyvkereskedés és Sándor Rezső (kirakat rendezőik semmit), ezüst érmet Kohn Ignác (kirakatrendezője Szilárd József első díjat) ezüst érmet kaptak még Friedmann Sándor, Rózsa Lajos, Erdélyi János, Eisler Károly és Földes Márton (a rendezők semmit). Azóta váltig török a kereskedők és nem kereskedők fejüket, hogy az a kirakat, amely olyan szép a főnök érdekében, hogy I-ső díjat érdemelt, miért találtatott csunyának, amikor a segédek díjazása következett. Ez olyan valami, amit megfejteni nem tud még a kiállítás kapuját őriző titokzatos sphinx sem.

Vasárnap megvolt a kolerásdi főpróbája is. A Buza-utca 7. szám alatt egy 72 éves öreg földmivesző lett rosszul, akiről Dohnál, Konthy, Gara és Hoffmann orvosok véleményezték, hogy kolerában beteg. Lett erre nagy lótas-futás. A rendőrség támogatására 2 csendőr is kivonult és Palicz Józsefnét férjestől beszállították a járványkórházba. Azaz csak szállították volna, hogy ha rendbe lett volna. Így azonban az udvaron helyezték el, míg ideiglenesen ágyat készítettek egyik teremben. A beteg öt napig volt ott aztán hazabocsátották a buza-utcaiak nagy öröme, akik a beszállításnál ellene szegültek még a rendőrségnek is. A koleráról jut eszembe, hogy a nyiregyházi piacra az Alduna romániai részéről szállítják a halakat, a piacra még ma sem kiskanállal járnak az asszonyok tejet kóstolni, a közutaknál az edények öblítéséből származó víz visszakerül a medencébe, mert a legtöbbnek nincs kupatartója. (Ajánljuk ezt a kupaktanács figyelmébe.) Jó volna ezekkel is gondolni, mert a főpróba után következni szokott az igazi előadás is. Ne felejtszünk meg a bortaposásra ide érkező hitsorsosokról sem, mert ellenkező esetben azt az aktuális példabeszédet, hogy több is veszett Mohácsnál, könnyen kell majd így formuláznunk: több is veszett Munkácsnál.

Hárfás.

Néhány őszinte szó a Bessenyei-Kör estélyéről.

A Szabolcsvármegyei Bessenyei-Kör működéséről szívesen emlékeztünk meg elismeréssel, valahányszor arra rászolgált. És tagadhatatlan, hogy magas színvonalu estéivel csaknem mindannyiszor, amikor csak életjelt adott magáról, méltónak bizonyult az elismerésre. Éppen ezért nem lehet elfogultságot feltételezni rólunk, mikor a közönség érdekében a hibákat is rovásra vesszük.

A Bessenyei-Kör vezetősége ugyanis művészi szempontból eléggé megőrizte mindeddig az előkelőségét, formák dolgában azonban szembeálló hibákat követ el. Legfőbb hibája az, hogy a művészi élvezetekre agyon éhezeti nyiregyházi közönséget a Bessenyei-Kör egyenesen kizsarloja. Eltekintve attól, hogy állandóan magas belépődíjakkal dolgozik, a bérlet fejében ígért előadások számát sem tartja be, adása marad a bérletnek. Mikor azután nagysokára életjeit ad magáról, egy páholyert 40 mond negyven koronát fizettet egy hat pontból álló tarkáért, egy támlásszékekért pedig 9 koronát. Mintha bizony csupa Krózusokból és Dáriusokból állana városunk közönsége. Keveset enyhít ezen a zsaroláson az, hogy a Bessenyei-Kör tagja a páholyt 30 koronáért és a széket támlával 6 koronáért vásárolhatja meg. Így a Royal-kávéház, vagy a Kiskorona is tud kulturát csinálni.

Más városokban is vannak irodalmi társaságok, de azok valóban irodalmi társaságok és nem üzleti vállalkozások, nem hangverseny-rendező cégek, mint a Bessenyei-Kör. Debreczenben a Csokonay-Kör, Temesvárott az Arany János-társaság, Szegeden a Dugonics-társaság, Kolozsvárott az Erdélyi Irodalmi Társaság, Pozsonyban a Toldy-kör, evente nagyszabású irodalmi matinékat és estélyeket rendez-

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migráint és fejfájás elmulasztja. Orvosok által ajánlva. **Ára 1-20** Kapható minden gyógy-szerárban. — Készíti **Beretvás Tamás gyógyszerész, Kispesztén.**
!! 3 dobozmal ingyen postai szállítással !!

Ne téovázzék, ha fáj a **Beretvás pastillát,**
feje, hanem használjon azonnal

nek — ingyen! Ezek a körök bizonyára igen helyesen úgy gondolkoznak, hogy nemesak a leggazdagabbaknak van joguk művelődni, de azoknak is, akiknek a pénztárcájuk ugyan nem duzzad földi javaktól, de intelligenciájuknál fogva szintén szeretnék helyet találni ott, ahol ilyen forrás kínálkozik.

Igaz, hogy a pesti művészeket, ha mindjárt harmadrangu erővel is vannak vegyítve, borsosan meg kell fizetni, de mégse annyira borsosan, hogy fejedelmi helyarákat kelljen a közönséggel fiztetni. Kultúrát pedig nem is okvetlen muszáj Győző Lajossal csinálni Nyiregyházán azért, mert a székesfővárosban ő szokta elmondani, hogy a kocsai előállott. Nagyon szép és magas színvonalú előadásokat lehet rendezni belépő díjak nélkül helyi erők igénybevételével is. Hiszen a Bessenyei-Kör a saját maga erejét szállítja le nullára, saját magáról állít ki szegénységi bizonyítványt, ha egy kis művészetért, tudományért mindjárt Budapestre szalad.

Sokat lehetne erről beszélni, de nem akarjuk a megjegyzések tömkelegébe fojtani azt a most legaktuálisabb igazságot, hogy a Bessenyei-Kör zsarolja a nyiregyházi közönséget. Reméljük, hogy ilyen méregdrágán utólszor kínálta a portékáját!

Kapható Nyiregyházán:
Hibján Sámuel Utóda és Hoffmann Adolf cégeknél.

A régi jó idők és ma.

A hetvenes évek derekán, mint egészen fiatal legényke hallottam az alábbi kis történetet előadni, az akkori időben híres, bécsi Orpheum komikusától Steidler-től, még pedig a közönség viharos tetszése mellett.

Az általa oly találóan előadott kis humoros, Rózsa Sándor fénykorából való. Megtörtént egy szép napon, hogy négy jóltáplált úr, egy kényelmes négy ütésez kocsiban utazott a mi szép és hírneves bakonyi erdőnkön keresztül.

Egyszer csak előugornak a sűrűből a híres Rózsa Sándor és emberei. Állj! Pénzt vagy életet! — A négy jól fel aranyláncozott és gyémánt gyűrűzött uron, a megszólhatatlanságig erőt vett a rémület. Akkor Rózsa Sándor egész közel lépve kocsijukhoz, kérdé: „Kik vagytok ti tulajdonképpen? Mire az egyik remegő hangon válaszolja: „Bankigazgatók.“

Erre Rózsa Sándor leinti embereit, szerényen vissza lép és csárdás kalapját megemelve, így válaszolt:

„Ti nyugodtan vonulhattok az erdőn át. A becsületes betyár, nem bántja pajtását. Na kérem szépen ez a „rég jó időkben“ történt. Azóta hej be sokat és nagyot változtak az idők, viszonyok, no meg talán az emberek is.

A Rózsa Sándorok eltűntek, legfeljebb itt-ott mutatkoztak azóta egy-egy „kapcabetyár“ és talán éppen ez a nagy biztonság okozta, hogy a „Bankok“ és vele együtt a derék „bankigazgatók, gomba módjára szaporodtak el. De tisztelettel legyen mondva, hála Isten a pénz szükében élő és szinylődő emberiség javára!

Ez a megdönthetetlen tiszta igazság és a ki nem hiszi, ne mulassa el egy kis szerény kölcsön felvételével mielőbb kísérletezni? Ha ezt megcselekedte, úgy biztosan nekünk fog igazat adni és nem a híres bécsi Orpheum komikusának „Steidler“-nek!

Levél a szerkesztőhöz.*)

Nagyságos Szerkesztő úr!

Becses lapjának f. hó 18-án megjelent számában dr. Opium aláírásával az általános közegészségügyi állapotokkal foglalkozó cikk megjelenését örömmel fogadtam. Mert az egészségügy javításának szempontjából felette fontosnak tartom, hogy a közönség a higiénie kérdései iránt érdeklődjék. Amit hivatalos szak-szerű előterjesztés elérni képtelen, azt a közönség érdeklődése sok esetben eléri. Szóval mint minden kérdésben, úgy az egészségügy kérdésében is a közönségnek megtörése az első lépés a haladás felé.

Ezen nemes célt szolgáló cikkben azonban a vármegyei halottkémlés, halálesetek és a halálokok szerinti csoportosítása tekintetében téves adatokat tartalmaz, melyeknek helyesbítését úgy az igazság, valamint egészségügyi köz-igazgatásunk helyes megítélése szempontjából kötelességemül ismerem. Ugyanis Szabolcsvármegyében előforduló haláleseteknek nem 20%-ánál, hanem csupán 6—8% nál ismeretlen a halálok. Ez a szám sem bír oly jelentőséggel, mint első pillanatra látszik, mert ez csak a vármegyei közigazgatási bizottsághoz betérlesztett havi jelentésben szerepel. Az országos statisztikai hivatal által kiadott közleményekben sokkal csekélyebb, mert ez nagy aparátusával kinyomozza a gyógykezelő orvost és a halálokra vonatkozó értesítést közvetlenül tőle szerzi meg. Ezen eljárás mellett, mely a vármegyei közigazgatásban munkaerő hiányában kivihetetlen, az ismeretlen bejegyzésekben elhaltaknak rovata csekély számokat tüntet fel.

Bár mennyire fontos is különben a halottkémlés, a cholera veszély szempontjából a jelentősége csökken, mert a cholera a halottkémlés még ha egyetemi professzor is, a szokásos halottszemle útján megállapítani sohasem fogja. Erre még a boncolás is elégtelen. A betegséget úgy az élőben, mint a halottban megállapítani csak bakteriológiai vizsgálattal alapján lehet.

Végül bátor vagyok megjegyezni, hogy vármegyénkben 126704 lakosra eső haláleseteknél orvos halottkém működik. 160597 lakosnak halottait pedig laikus halottkémek vizsgálják. E szerint tehát a lakosságnak 44%-nál a halottkémlést orvosok végzik. 66% nál pedig laikus halottkémek.

Tekintve azt, hogy országsszerte az orvosok nagyobb száma a nagyobb városokba telepedik le, a vidék pedig orvosokban szűkölködik, a fenti számok bár abszolút nem kedvezők, más vármegyékhez viszonyítva kedvezőknek állíthatók. Az ördög tehát nem oly fekete, mint a milyennek festik

Kiváló tisztelettel
Dr. Dohnál József,
vm. főorvos.

*) Szívesen közöljük a cikket és kérjük továbbra is a főorvos úr közérdekű közreműködését a szerk.

Hirek.

— A városi dalegylet kedden sikerült estélyt rendezett a kiállítás területén. Minden szám precíz előadásban ment. A közönség nagy volt, dacára az akkori hűvös estének.

— A Bessenyei-kör f. hó 24-én rendkívüli estét tart a városi színházban, amelyen fellép Varsányi Irén, Hegedűs Gyula, Győző Lajos és közreműködik a székesfehérvári katonai zenekar.

— Tűzoltó verseny lesz a kiállítással kapcsolatosan ma délután. Részt vesz rajta a nyiregyházi, kiskvárdai, gávai, tiszalöki és a nyirbátori tűzoltóság. Délelőtt a kiállítás területén pedig az alispán einöktele alatt a szabolcs-megyei tűzoltó szövetség tart közgyűlést.

— A kiállítás iránt olyan nagy az érdeklődés és olyan sokan váltanak jegyet, hogy felmerült annak meghosszabbításának az eszméje is.

— Szökőkút a piacon. Egyik olvasónk írja, hogy a kiállítás remekül sikerült szökőkútját be kellene telepíteni a Városházterre. Ez nagyban emelné a város kinézését, kevés pénzbe kerülne és ellátná vizzel a parkot is locsoláshoz. A behozatalhoz segédkezet nyújtana bizonyára Dokupil Gyula is, aki azt odaki készítette.

— Új postaszekrény. Felszólalásunkra elrendelte a postaigazgatóság az Ószőlő- és Sarkantyú-utcák keresztezésénél egy szekrény felállítását.

— A debreczeni színi szövetség. Akárhányszor is megszólal a helyi kritika Zilahy Gyula művészietlen okvetetlenkedései ellen, megjelenik a fővárosi lapokban egy-egy szuggerált közlemény, amely agyba-főbe dicséri Zilahyt és művészi sikereit. Ez a rendszer, amely szuggeratív hatással volt, régebben bevált, de most úgy látszik csütörtököt mondott. Ezt bizonyítja legalább a máramarosszigeti eset. A máramarosiakat ugyanis nem tévesztette meg a Zilahy-féle öndicséret, amelyet a fővárosi lapokban el szokott helyezni. A sok kapacitálás dacára sem hajlandók a debreczeni színi szövetségben megmaradni. Hol a tények beszélnek, vége ott az üres ígretnek, mondjak a szigetiek — és igazuk van.

— Atletikai verseny. A Nyiregyházi Torna és Vivó Egylet vasárnapi versenyét a kiállítás megfosztotta a rendes nézőközönségtől, de erkölcsi sikereit nem tudta megtépezni. Az eredmény, amely nagyon fényes volt, a következő:

1. 100 yardos síkfutás. 1. Garay Kálmán (Ny. T. V. E.), 2. Páll, 3. Pivnyik, 4. Ary (D. T. E.), idő 10'6 mp.

2. Súlydobás. 1. Pál Sándor (Ny. T. V. E.) 10'83, 2. Masáth Ferenc (D. T. E.) 10'53, 3. Pivnyik 10'43.

3. Távugrás. 1. Pivnyik Gyula (Ny. T. V. E.) 5'69, 2. Pál 5'30, 3. Hoffmann Lajos (D. T. E.) 5'28.

4. Fél Angol mértföldes síkfutás. 1. Futó Andor (Ny. T. V. E.), 2. Fekete Kálmán (D. T. E.) idő 2'20³/₅ mp.

5. Rúdugrás. 1. Marton Sándor (D. T. E.) 2'50, 2. Hoffmann Lajos (D. T. E.) 2'50, 3. Csernák Kálmán (Ny. T. V. E.) 2'40.

6. Helyből magas ugrás. Pivnyik Gyula (Ny. T. V. E.) 1'35 m., 2. Pál 1'25, 3. Hoffmann Lajos (D. T. E.) 1'23 m.

7. 220 yardos handicap. 1. Garay Kálmán (Ny. T. V. E.), 2. Ary (D. T. E.), 3. Kroncsik Jenő (D. T. E.) idő 25¹/₅ mp.

8. Kalapácsvetés. 1. Groszmann Alfréd (Ny. T. V. E.) 30'08, 2. Pál Sándor (Ny. T. V. E.) 23'60, 3. Pató Sándor (D. T. E.) 23'40.

9. Magas ugrás. 1. Hoffmann Lajos (D. T. E.) 1'57, 2. Pivnyik 1'52.

10. Egy negyed Angol junior síkfutás. 1. Kalmár Béla (D. T. E.), 2. Fekete (D. T. E.), 3. Csernár (Ny. T. V. E.) idő 63 mp.

11. 4 × 100 méteres staféta futás. 1. Nyiregyházi Torna és Vivó Egylet csapata (Pivnyik, Futó, Garay és Pál), 2. Debreczeni Torna Egylet (Hoffmann Kálmán, Fekete és Ary) idő 49³/₅ mp.

— Talált tárgy. A rendőrséghez 2 drb Mátészalkai Ipar és Kereskedelmi Bank részvényét szolgáltatott be.

— Országos vásárok. Szept. 29-én Nagykállóban, 28-án Nyirbogyányban, 26-án Tiszadobon lesz vásár.

— A Bessenyei-Hiszekegy. Hiszek egy nyiregyházi művészi erőben, a Bessenyei-Kör teremtőjében; az elnöknében, a titkárnban, az igazgatóság minden egyes tagjában, kik fogantatták a Muzsa felkent telkétől, születtek földi anyaktól, kinzattak kisebb és nagyobb, jó és rossz művészekből, so sem halnak meg és így fel sem kell hogy támadjanak; de felülnek az elnök jobbja és balja mellé, ahonnan hivatják szellemi élvezeteket hinteni és itélni, a nagyközönség tárcáját és annak tartalmát illetőleg.

Hiszek ezen szentekben, a muzsáknak általuk leendő egyességében, bűneiknek bocsánatában és egy méltányos és igazságos jobb intézkedéseik esetleges feltámadásában; és akkor talán az általuk teremtett Bessenyei Kör örök életében is?! — Ámen.

— Oh ez az Eszter . . . Pityokosan érkezik haza az ujdonsült férj. Fialtal felesége kisírt szemekkel várja. „Hol voltál oly sokáig Sándor és hogyan nézel ki“ mondja siró hangon. Férjuraam nehéz nyelvel dadogva csak ennyit válaszol „oh . . . ez az Eszter . . . oh . . . ez az Eszter . . .“ „Hát így vagyunk, hát Esztered van már neked,“ felel az asszonyka. „Hát az órad és láncod hol van?“ „A . . . a . . . Pista bácsinál, ahol . . . azt a jó Eszter . . .“ tovább nem tudta folytatni, mert a felesége zokogva adta ki a cselédeknek a parancsot a csomagolásra. „Egy percig sem maradok veled egy fedél alatt, megyek haza a mamához, ki hitte ezt 6 hét előtt, hogy ily hamar kedvesed, Esztered lesz neked.“ Szerencsére e pil-

lanatban lépett be Pista bácsi, átadva az asszonykának férje óráját és láncát s nevelve világosította fel a féltékeny asszonyt, hogy nem asszony személyről van szó, hanem cognacról, ugyanis férj uram egy kissé többet ivott a finom Eszterházy cognacból és hogy illuminált állapotban óráját és láncát el ne lopják, hát Pista bácsi magához vette azokat. Boldogan ölelte magához a szép asszonyt e felvilágosítás után férjét s nevelve mondá „Ezt az Esztert szívesen megbocsájtom neked.“

— **Templom avatás.** A nyirgyulaji ujjalkotott ref. templom és ujonnan épült lelkészlak felavatás ünnepélyét az egyháztanács a lelkész közbejött betegsége miatt folyó hó 25-ről október hó 9-ére elhalasztotta; miről az ünnepélyre már eddig meghívott s azon részt venni kívánt egyházi és világi urakat ezuton is értesíti az egyház tanács azon kijelentéssel, hogy az ünnepélyt az elhalasztás csak magasabb színvonalra emeli, a menyiben hosszabb idő lesz az előkészületre s módjában fog állani részletes programot közölni lapunk jövő számában.

— **A klasszikus föld.** Egyik hírneves tudósunk a honfoglalás klasszikus földjének mondta Szabolcsvármegyét. Duzzado keppel olvastuk a sorokat, mert hízeltt ugynevezett Lokalpatriotizmusunknak. A csapongó képzelet elvitte tudósunkat a messzemultba, de szeme világa annyira elmerült a távol multba, hogy a közeli multat nem is látta. Mert ha látta volna, bizonyára megemlékezett volna arról is, hogy klasszikus ez a föld, a hová az agrárpolitikások vezérei jöttek hadatszemlélni, klasszikus a föld már azért is, mert tizenkét évvel ezelőtt felemelte az agrárszocialisztikus mozgalom Szabolcsvármegye területén is sárkányfejét. A parasztek földhétsége kielégítést keresett és mert egy talpalattnyi földet sem bocsátottak rendelkezésükre, készülődtek, hogy erőszakkal lefoglalják azt a földet, a melyet tőlük megtagadtak. A mozgalmat irgalmatlanul elnyomták, nyilvánvalóan oly alaposan, hogy a mult heti gyűlés mintegy agrár nagyünnep lefolyhatott, a melyen nem csak a földbirtok minden kategóriájának képviselői vettek részt, hanem a melyen talán kétezer parasztember is mint statisztika jeient meg. Ez adta a gyűlésnek a népies koloritet. A föld, tehát a melyen a gyűlés lefolyt, klasszikus földje az agrárpolitikának. Ezt bizonyították az elhangzott beszédek is, a melyeket a „föhlajtott“ földéhes parasztek éljenzéssel fogadtak. „Változik ám az idő és változtat minket is egyre!“

— **Nyiregyháza — a viláfgorgalomban.** A kassai ipar- és kereskedelmi kamara elhatározta, hogy a kassa—temesvári transzverzális vasut dolgában összeköttetésbe lép az összes illetékes tényezővel és hogy nagy mozgalmat indít ezen fontos vasuti összeköttetés létesítése végett.

— **Vasuti hírek.** A mult héten küldöttség járt a kormány tagjainál, hogy a debreczen—nyirbátori és a hajdunánás—tiszapolgári helyi érdekű vasutak engedélyezését kieszaközöljék. A kereskedelmi miniszter megígérte, hogy az előmunkálati engedélyt megadja.

A debreczen—nagyváradi vonal kész, de a Nyiregyháza vidékéről Nagyváradra utazók utját csak fél órával rövidei meg, de ennek se nagyon lehet hasznát venni, mivel vicinális vonatok fognak rajta naponta 2-szer oda és 2-szer vissza közlekedni.

— **Debreczeni diákok Nyiregyházán.** A debreczeni rk. főgimnázium nyolcadik osztályának harminc növendéke tanáraik vezetésével mult vasárnap Nyiregyházára rándultak, hogy a nyiregyházi látnivalókat megtekintsék. A fiatal diákok megszemlélték mindent egy a városban, mint a kiállításban. Ertekes ismeretekkel, kellemes emlékekkel tértek vissza Debreczenbe.

— **A pamfletisták.** A gazdaggyűlés vezérei és előadói ugy látszik az élő szó hatásában nem nagyon bíztak. Segítségül hívták tehát Gutenberg találmányát és nyomtatvány utján is szidták a kereskedelmét mint a bokrot. Ferdítésekkel és nyakatekert logikával alapozták meg ezt a megrovási kalandot, amelytől senkinek a feje nem fájdul meg. Oda került az a förmedvény, hová való. A szemétdombra, a hol senki sem vet ügyet rá. Az agrarizmus örök világossága fényeskedjék neki!

— **Szabolcsmegyei termésátlag.** A m. kir. földmivelésügyi miniszterium most tette közzé a hivatalos jelentéshez tartozó vármegyei átlagot. E szerint kataszteri holdanként átlag

termelt: 8.48 mm. buza, 4.66 mm. zab, 10.59 tengeri.

— **A népfelkelők jelentkezése elmarad.** A honvédelmi miniszter értesítette a hatóságokat, hogy a m. kir. népfelkelők időszi jelentkezése a kolera veszélyre való tekintettel ebben az évben elmarad.

— **Pénzüntézet tökéemelés.** A Nyirbátori Takarékpénztár alaptőkéjét háromszázezer koronáról ötszázézerre emeli.

— **Tatarozási munkálatok.** A nyirbátori és a nagytárkányi dohánybevaltó hivatalnál végzendő tatarozási munkálatok biztosítására a nyiregyházi m. kir. dohánybevaltó felügyelőség szeptember 26-án versenytárgyalást tart. A felteletek a m. kir. dohánybevaltó hivatalnál tudhatók meg.

— **Versenytárgyalási eredmények.** Szabolcsvármegye alispánja július 15-én tartott versenytárgyaláson az összes törvényhatósági közutakra 1911—1906 évben. szükséges fedanyag szállítást Grósz L. H. nyiregyházi vállalkozónak adta ki. — A kisvárdai községi előjáróság augusztus 27-én versenytárgyalást tartott a vágóhid építési munkálatainak és a berendezési tárgyak szállításának biztosítására. Darman Dávid, Cipeşik János, dr. Helvey Sándor, Nicholson gepgyár és Kain József és társa ajánlatát fogadták el.

— **Aki Leiningen holttestét megváltotta.** Brassóban nyolevankilenc éves korában meghalt monyorói Urbán Gyula, volt aradi főispán edesatyja. Régi aradmegyei birtokos családból származott, mely rokon a Purgly- és Vársárhelyi-családokkal. Felesége révén, ki törökbecsei Sissány-leány volt, rokonságba jutott Leiningen Westerburg Károly gróffal, a hős honvédtábornokkal, ki Urbánné nővérét, Sissány Elizt vette feleségül. Leiningen tábornok vértanuhalt halt 1849. október 6-án Aradon s ekkor játszódtott le Urbán Gyula életének egyik nevezetes epizódja. Az akasztás után a kilenc tábornokot ott a helyszínen kellett eltemetni, de Sujánszky és Lakatos minorita lelkészek megjegyzik naplóikban: „Amint napnyugta után tört lélekkel a kivégeztetések helyéről haza tértünk, három koporsót szállítottak át a hidon . . .“ E három koporsóban Damjanics, Leiningen és Kiss Ernő voltak elrejtve, kiket hozzátartozók elszállítottak. Ez persze csak titokban, éjjel történhetett, mert a holttesteket kiadni szigoruan tiltva volt, de megvesztegették a hóhér segédeit. Urbán Gyula is „megvette“ sógora, Leiningen tábornok holttestét a pribékektől és gyalulatlan deszkából hirtelen összerótt koporsóba téve, éjnek idején kocsin vitte Monyoróra s ott temette el. A szomorú napok krónikáiban fel van jegyezve ez a tette.

— **A nyiregyházi kávéházakról.** A hány kávéháztulajdonos van, az idei nyáron valamennyire rájött a gavallérság. Akik az ördög bibliáját olvasgatják a márványasztalok mellett, kiszorultak a vigan füttyörésző kőművesek és festők jóvoltából, a pikkolós vendégek meghúzódtak egy láрма- és portmentes sarokba, az otromba billiárdasztalokat felváltották karesu létrák, festékes hordók. Egy szóval minden kávéháztulajdonost megszállta az áldozatkésztség ihlete: renováltattak. A szegény kávéházi törzs publikum kiszorult az utcára s így két szék között a pad alá esett. Az utcán is zúgnak kőkockák, csirimpelnek kalapácsok, sűrű porfelhők prüsszentésre készítettek a járókelőket. Mindenütt nagy tisztogatás folyik. Hiszen vendéget, sok vendéget vártak. A kávéházak — még a Korona is mint a Phoenix madár megifjodva. bár még festékes szagokat árasztva — készen várják a vendégek beözönlését, ha az utcák por- vagy sártengere el nem nyeli őket — szőröstül-bőröstül.

— **A magyar újságírás szenzációja.** A Nap a magyar közönség legkedveltebb lapja! A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérélhetetlen szószólója. Főszerkesztő: Braun Sándor. Felelős szerkesztő: Hacsak Géza. Naponkint 155.000 példány! Egy szám 2 krajcár. A Nap előfizetési ára: Egy évre 16 K., félévre 8 K., negyedévre 4 K., egy hónapra 1 K 40 fillér.

— **Vakmerő tolvajok.** Kedden a Szarvas-utcáról zárt ólból ellopták Gyurkovits Zoltánné 3 hizott sertését. A kiállítás területén pedig Adorján János aranyóráját emelte el egy ügyes kezű tolvaj.

— **Gyászrovat.** Özv. Láng Dávidné szül. Klein Emma fájdalomtól megtörve, úgy a maga mint gyermekei, unokái s rokonai nevében tudatja, hogy leggyöngédebb felejtetlen jó férje, a leggondosabb apa, nagypapa, testvér és rokon **Láng Dávid** munkás életének 68-ik, legboldogabb házasságának 45-ik évében szeptember hó 20-án hosszas, kínos szenvedés után csendes elhunyt. Megboldogult földi maradványait folyó hó 22-én csütörtökön délután 3 órakor fogjuk Pazonyi-utcai 34. számú gyászházból a nyiregyházi izr. sirkertbe örök nyugalomra kísélni. Nyiregyháza, 1910. évi szeptember hó 21-én. Emlékét soha nem muló kegyelettel őrizzük! Özv. Fenyves Jenőné Láng Ida, Láng Ernő és felesége Baruch Klára gyermekei. Fenyves László, Fenyves József, Fenyves Márton, Láng Évike, Láng János unokái, Láng Mijer, Láng Lázár testvérei, Láng Májerné szül. Grósz Eszter sógor-nője.

— **Egyenruha szállítás.** A nyiregyházi kir. törvénytörzs tanácsstermében október 10 én d. e. 10 órakor zárt írásbeli versenytárgyalás lesz 20 hivataloszolgá részére 1911—1913. években szükséges jó minőségű hazai gyártmány anyagból kiállítandó: 20 posztó köpeny, 40 posztó attila, 60 posztó nadrág, 60 posztó mellény és 60 csinvat vászon öltöny, 60 sapka szállításának biztosítása végett. A kellően kiállított szövet és kellék mintákkal felszerelt ajánlatokat október 10-én d. e. 9 óráig a kir. törvénytörzs elnökséghez kell beadni s ugyanott a részletek felől is tájékozás nyerhető, illetőleg a teljes szövegű kiírás is megszereshető. Bánatpénz az ajánlati végösszeg 5%-a, melynek letételét igazoló valamely adohivatali nyugta az ajánlatához csatolandó.

— **Naptáregyesítés.** Firczak Gyula munkácsi püspök, mint ismeretes, a naprtaegyesítés kérdését megoldani igyekszik. Legujabban felszólította összes hitközségeit, nyilatkozzanak, akarják-e a naptáregyesítést.

— **Az aranyember.** Jókay Mór világhírű regénye kerül színre vasárnap, hétfőn az Apolló színházban, művészi alakításban, eredeti festői színterekben. A műsort kiegészíti néhány szép tejkép és műfelvétel, végül három kitűnő kacagató ujdonság: Dilletáns detektiv. A sörös kocsis álma! és A feledékenység netovábbja! címen. A brüsszeli vilákiállítás tüzkatasztrófájáról készült briliáns felvételeket is visszatartotta az az említett napokra a színház vezetősége.

— **Érdemes megnézni.** Schwarz Jenő férfi és gyermek ruhakereskedő kirakatát (Korona-épület, Pazonyi-u.) ropogós magyar bankókkal díszítette fel. A helybeli és vidéki közönség nem mulassa el, hogy ezt az önálló magyar bankot megnézze, Minden magyar ember, pártállásra való tekintet nélkül elfogadná azt.

— **Fidibusz.** A legkitűnőbb magyar elc-lap. Páratlan népszerűség. Remek szöveg, pompás képek! Mesésen olcsó! Egy szám 6 krajcár. A Fidibusz előfizetési ára: Egész évre 6 K., félévre 3 K., negyedévre 1 K 50 fillér, egy hónapra 50 fillér. Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal: Budapest, Röck Szilárd-utca 9.

— **Keresetetik börtelre vagy vételre** egy 3—5 szobás lakás mellékutcaiban a piachoz közel. Cim a kiadóban.

— **Veszünk régi magyar bélyegeket,** különösen 1871. és 1872. ből származókat boritékkal vagy a nélkül, Szabolcs szerkesztősége.

— **Az Apolló színház** a tűzoltó versenyek alkalmából aktuális képeket mutat be. Látható a brüsszeli kiállítás égése, különféle fővárosok tűzoltóságának gyakorlatai. Ezen kívül sok neveltető kép.

— **Mit igyunk?** Ez ma a legfontosabb kérdés, tekintettel a koleraveszélyre. A legjobb ital volt és marad egy jó természetes ásványviz, annál is inkább, mert a közönséges ivóviz felforrálás után sem felel meg teljesen a célnak, és mert felforrálás után teljesen iztelenné válik. Magyarország bővelkedik természetes ásványvizekben, és azokat a legnagyobb orvosi kapacitások ajánlják, minden fertőző betegség ellen. A királya ezen savanyu ásványvizeknek a „Szultán“-viz s aki ezeket issza, a legmesszebbmenő elővigyázatosságának adja tanujelét, minden infektio ellen, mert ezen vizek teljesen csiramentesek. és semmiféle pathogén bakteriumokat nem tartalmaznak. Megrendelhetők a Magyar ásványviz forgalmi és kiviteli r. t.-nál, Baross ut-a 43. Telefon 162—84.

— **Eladó** olcsón egy fekete kocs, egy zongora, 50—60 hektoliter óbor, 5 hektó kitűnő gyümölcs-pálinka. Cim a kiadóban.

— **Leány és fiu** fehérneműek, harisnyák zsebkendők nagy választékban kaphatók Ungár Lipót áruházában Nyiregyházán.

— **Szilági és Diskánt** miskolci gépgyáros cég kitűnő könyökszerkezetű és víznyomású borsajtóra, valamint legujabb „Villám” centrifugális bogozó és zuzógépére felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelendő különösen a cég által feltalált és készített Rákóczy, Kincsem és Hegyalja borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi préseléshez készített Rákóczy-kettős kosaru sajtók, melynél a régi világ lából készített prése zsenialisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtók felső része acél, alsó része faszervezet. Ennél fogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen kilehet venni. Az 1901. évi temesvári, az 1902. évi egri és pozsonyi II. mezőgazdasági, az 1906. évi nagyváradi és az 1907. évi pécsi országos kiállításon a cég borsajtói első díjjal, arany éremmel s diszokelvével lettek kitüntetve. A cég ingyenes árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

— **Ékszer, orát, ezüstműt** bizalommal s legolcsóbban csakis az ország szerle legjobb hírnevű Lefkovits Arthur és Társa debreceni cégnél vásárolhatnak. Árjegyzék ingyen. Választékot szivesen küld.

— **Nyomatványokat esinos kiállításban** olcsón és gyorsan készít **Klafter Ignác** legujabb gépekkel és betűkkel felszerelt könyvnyomdája Pazoni-utca 9.

CSARNOK.

Ilyen a világ.

Irigylitek tőlem
Azt a boldogságot,
Amit a szívem még
Nem érzett, nem látott?

Mit tudjátok ti azt,
Hány könnyet hullattam,
Hogy gyöngé szívemmel
Mennyit viaskodtam?

Hogy feledjem nevét,
Arra törekedtem.
Tehetek-e róla
Hogy mégis szeretem?

Mit tudjátok ti azt,
Boldog vagyok, vagy sem,
Miért gunyoltok hát,
Miért bántok engem?

Bús álmodó lelke
Szeretetre vágyik;
S az emberek tőlem
Még ezt is irigylik?

Hát ne is szeressek,
Ne is álmódozzam?
Hát érző szívemet
Darabokra zúzzam?

Ne kívánjátok ezt,
Hagyjátok álmodni . . .
Hagyjátok életem
Színesebbé tenni!

Én nem bántok senkit.
Ti is feledjétek,
Feledjétek el, hogy
— Még én is szeretek!

Eria.

A xandium. Amerikai történet.

Mr. Philips hozzá volt szokva a merész vállalatokhoz, de azért mégis gondolkodóba ejtette Green ajánlata. Egy este betoppant hozzá s minden teketória nélkül a következőket mondja.

— Repülő gépről van szó. Tudom hogy az effélére most rossz idők járnak, a feltalálók egyrésze bolond, a másik képzeldő. Nehogy rólam is hasonlót gondoljon, mindjárt a közepén kezdem. A tudomány ennek a kérdésnek egyedüli megoldását a villamosság alkalmazá-

sában látja, és az eddig folytatott kísérletek igazolták, hogy csakis az accumulator rendszerű repülő gép fog bevalni. Csakhogy az eddig ismert accumulatoroknak két lényeges hibájuk: tulságosan nehezek és könnyen polarizálódnak, vagyis a bennük elraktározott villamosság a legesekélyebb behatásra egyszerre kisül. Az én találmányom mind a két bajon segít. Főtalálmam egy új fém, amelynek a neve xandium. Ugy viszonylik súly dolgában az eddig ismertekhez, mint egy a százhoz, erő kifejtésében pedig mint száz az egyhez vagyis: százszorta könnyebb a súlya az eddig ismert fémek legkönnyebbikeinél és mégis százszorta nagyobb villamos erőt tud kifejteni.

Azzal kivett a zsebéből egy hajóalaku apró gépet, egyet nyomott a gombján és a kis alkotmány repült föl, oldalt, jobbra-balra, amire a mérnök beigazította. Ahogy a bankár meglátta a remek apróságot, föl pattant a székről, oda lépett Greenhez s csak ennyit szolt:

— Kész az alku, mennyire lesz szükségünk? Green egykedvűen megnevezte az összeget. Tetemes summa volt, de Mr. Philips nem habozott. Egy hét múlva együtt volt a szükséges műszer, anyag, szóval minden. A mérnök hozzáfogott a gép készítéséhez, amelynek csodájára járt az egész tudományos világ. Fél év alatt elkészült a rendkívül finom és kecses, végtelen könnyű mechanizmus.

Az accumulator azonban Green az utolsó hétre hagyta. Nagyon is jól őrizte meg a titkát. A xandiumról nem volt sejtelve senkinek, még Philipsnek sem. Ami nagyon bosszantotta a bankárt, olyannyira, hogy valósággal meggyűlölte komponistáját.

Elérkezett a próbafölzállás napja. Minek részletezzem, elgondolhatja bárki, hogy a szenzáció óriási néptömeget csalt arra a helyre, ahonnan a fölzállásnak, történnie kellett.

Reggel Philips és Green újból megvizsgálták a gépet: Philips és Green, mondom, mert a bankár nem sajnálta a fáradságot s azon hat hónap alatt, amíg a gép elkészült, éjjel-nappal tanult és dolgozott, úgy hogy ha a xandium előállítási módját tudta volna, bizonyára egymaga is elő tudott volna állítani egy hasonló gépet.

Green megindította a gép csavarjait s hirtelen fölzálltak. Óránként száz kilométer sebességgel indultak észak felé. A gép pompásan s csaknem zajtalanul működött. Green a gép indító csavarjánál volt elfoglalva, Philips pedig oldalt állott és nézte.

A amint nézte, irigység és hatalmas égető vágy fogta el, hogy bár volna ő az egyedüli, aki ezt a titkot tudja.

. . . Hátha erőszakkal kivenné Greenből a titkot?

Vissza riadt eleinte a gondolattól, de az nem hagyott neki békét. Az utóbbi idők izgalmai, az éjjel-nappali munka, a mérhetetlen pénzvágy és nagyravágyás ellenálhatatlan kerítették hatalmukba. A környezet, a repülés, a mérnök fölényes viselkedése elvették az eszét.

Óvatosan elővette a revolvert, amelyet mindig magánál hordott s a mérnök homlokának szegezte. Azt kiáltotta a fülébe:

— Tudni akarom, hogy készül a xandium?

A mérnök nem jött zavarba, még a revolver csöve felé sem kap, hanem csak annyit mondott gunyos hangon:

— A xandium? abból nem eszik Mr. Philips!

Minden eshetőségre elvontam készülve, amikor önnel felszálltam. Nehogy rajtam kívül más is megtudja a titkot, minden műszert összetörtem a maradék anyagot elpusztítottam. Megölhet, de a titkot akkor is magammal viszem.

A bankár eszét elvette a düh s rávetette magát a mérnökre. Az védte magát és már csaknem sikerült neki a fegyvert kicsavarni a bankár kezéből, amikor annak uja hirtelen befelé görbült és a fegyver elsül. Green összeesett és bár nem sebesült meg halálosan, eszméletét mégis elvesztette.

Mr. Philips odaugrott az indító csavarhoz és az alatta levő vastag üveggel borított nyíláson lenézett a földre. Nem tudta magát tájékoztatni, ismeretlen vidéken járt már a hajó óriási sebességgel. Hegyeket látott a felhők alatt felbukkanni, de nem tudta volna, hogy melyek azok a hegyek.

— Jó lesz leszállni! — gondolta magában. De előbb megfogta a főnök testét odavonszolta a lefelé nyíló ajtóhoz, az ajtót kinyitotta és kilökte rajta a nagy feltalálót, mint valami fölösleges terhet.

Aztán megállította a gépek. Az lassan lebegett a légtérben, mint egy óriás madár.

— No most lefelé a földre, — gondolta Mr. Philips és megforgatta a csavart. De bármiként erőlködött is lefelé nem indult a repülő gép.

. . . Erre az egyre nem gondolt.

Izgatottan forgatta a csavart, majd jobbra, majd balra. De a gép csak megmaradt a vízszintes helyzetében. Se fölfelé nem szállt, sem alá nem bocsátkozott.

Meg bolondult a gép? Mindjobban elfogta a bankárt az izgatottság. Mi lesz most?

Megnézte a magasságmérőt: ötezer méter a tenger színe fölött.

Idegessége annyira nőtt, hogy már jóformán nem is tudta, hogy mit csinál.

Megfogta ismét a csavart, rántott rajta egyet, de már egész testében reszketett. Homlokán halálos veríték ütött ki. Mintegy lázálomba megnézte ismét a magasságmérőt.

Nyolcezer méter. Tehát csak azt érte el a legutolsó erőlködéssel, hogy megint fölfelé emelkedik. Öt perc alatt három ezer méterrel. Füleiben zúgást érzett, orrából megeredt a vér — a levegő megritkulása folytán.

Összes erejét összeszedte s megrántotta a másik fogantyút. De a gép csak emelkedett, egyre emelkedett.

Valahogy a szájához kapta a konyakos üveget de nem tudott már belőle inni, minden ereje elhagyta, a fejét nem tudta fölemelni. Csak nézte üvegesedő tekintettel, hogy folyik a vér már a szájából is. Aztán a magasság mérőt nézte. Az tízezer métert mutatott.

— S mintha valami gonosz demon sugdosna a fülébe. A megölt mérnök hangján beszélt:

— A xandium kedves uram? Annak titkát nem adjuk olyan olcsón.

Mr. Green holttestét harmadnap megtalálták vagy ötven mérföldnyire a fölzállás színhelyétől. Hogyan került oda senkisse tudta megmagyarázni, valamint azt sem, honnan vette magát az a revolver golyótól ütött seb, amely a torka táján fölfedeztek.

A léghajónak és Mr. Philipsnek semmi nyoma. Ha lezuhantak volna, a hajónak roncsaira rá kellett volna bukkanni. Tán még most is repülnek a légürben és Mr. Philips a bankár lehet hogy fel is fedezte már a xandium titkát? De annyi bizonyos, hogy földi életében sohasem veszi hasznát.

Ugy kell neki, minek akarta társát tanálmányából kiforgatni.

Felelősszerkesztő és laptulajdonos
Hlatky Schlichter Gyula.

Hirdetések

tölvétetnek e lap
kiadóhivatalába.

Érkert-utcán
vagy a beltéren
Kiss T. Emma
tőzsdéjében.

UNGHVÁRY JÓZSEF
SZOLÓTELEPEN ÉS GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJÁBAN
CZEGLÉD (PESTMEGYE)
Nagyobb mennyiségű
nemes gyümölcsfa-
csemete, boggyógyümölcsűek,
vadoncók, kertű sövények,
sima és gyökeres szőlővesszők
stb. Kaphatók.
Tessék azerítő árjegyzéket kérni.

Nyiregyháza legnagyobb választéku bútoraáruháza

Alapítva 1903. Pazonyi-útca 10 szám.

Állandóan raktáron tartom a mai legújabb divatu fényezett és különféle színű háló, ebédlő, szalon és luxus bútorokat, valamint saját készítményű angol bőr-moket és női szalon-garnitúrákat, vas, félrez és egész réz hálószobákat, lószőr- és afrik madraczokat, úgyszintén egyszerűbb de jó kivitelű matt-bútorokat, mely felsorolt és raktáron levő, de itt fel nem sorolható különféle bútorokat utólérhetetlen olcsó árban árusítom.

370-13-16

Tisztelettel:

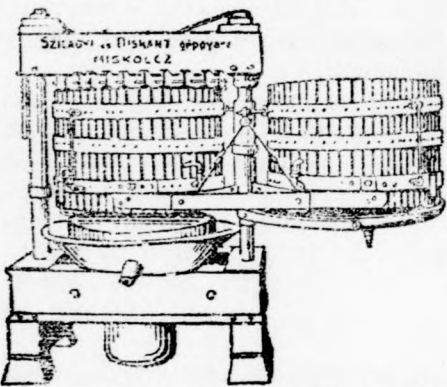
Glück Jenő.

Képeket, tükröket, hajlított fa- és vasbútorokat gyári árban árusítok.

Er-utca 7. sz.

4 szobás lakás nov. elsejére kiadó.

1907. évi pécsi kiállításon arany érem és diszoklevél.

1901. temesvári kiállítás. I. díj diszoklevél. 1902. országos gazdasági kiállítás Pozsony, I. díj, aranyérem. 1902. borászati kiállítás Eger, I. díj, diszoklevél és aranyérem. 1906. Nagyvárad I. díj, diszoklevél.

Borsajtók

legújabb rendszerű, könyökszerkezetű „Kos-uth“, „Kincsem“, „Hegyalja“, „Acélorsós“, a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói. Legújabb rendszerű víznyomású (hydraulikus) kettős kosaru sajtók nagyüzemi préseléshez. Sajtóink főelőnye: A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erő kifejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivehető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzó és Bogyózók. „Villám“ legújabb centrifugális bogyó- és zúzógépek.

Szilágyi és Diskant gépgyára Miskolc
Árjegyzék ingyen.

Telefon 211

A világ legelső gyártmánya

Telefon 211.

CZIPÓI

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kobrák védjegye.

F. L. P. védjegye.

Friedmann védjegye.

kaphatók:

Fridmann S. Sándor-nál

Nyiregyháza, Városi palota.

Három bolt kiadó.

Tokaji-utca 19. szám alatt nagykereskedőnek is alkalmas nagy bolthelyiség megfelelő mellék-helyiségekkel (Buza-tér sarkán) azonnal kiadó!

Tokaji-utca 20. szám alatt 1 üres bolthelyiség azonnal és egy mézárszék október 1-től kiadó.

Ertekezhetni ugyanott a tulajdonosnál.

LICHTMANN VILMOS

ezég ajánlja

Nyiregyházán, Széchenyi-tér 3. szám saját háznál épült, dusan felszerelt gépraktárát, mindennemű különleges — legkedveltebb — gazdasági gépek és gőz-ekék beszerzésére.

Nemkülömben sok évi — és tekintélyes — összeköttetései folytán külön jelzőbanki ügyosztályt vezet ingatlanokra nyújtandó legelőnyösebb törlesztéses kölcsönök megszerzésére, birtokok eladása parcellázása és ilyenek bérbeadási ügyvitelére.

ad. Kgy. 442. K. 18433—1909. sz.

Hirdetmény.

Nyiregyháza város képviselőtestülete Kgy. 442—1910. számú véghatározatával az 1910. évi október hó 1-től kezdődőleg a boritaladó tekintetében a szőlőbirtokosok részére eddig gyakorlatban volt terület szerinti általány rendszert megszüntette.

Ellenben fentartotta azt a rendszert, hogy aki a saját fogyasztására szánt bormennyiséget előzetesen bejelenti s a kedvezményes boritaladót és pótlékot előre befizeti, azok részére kedvezményes általányok engedélyeztetnek.

Ezen kedvezményes általányok a következők:

a)	160 literig terjedő mennyiség után	4 kor.
b)	500 „ „ „ „	10 „
c)	1000 „ „ „ „	20 „
d)	1500 „ „ „ „	30 „

és borfogyasztási községi pótlék címén ezen összegeknek 20%-a.

Akik ezen általány kedvezményt igénybe venni óhajtják, azok kötelesek ezen szándékukat 1910. október hó 1-től november hó 30-ig terjedő idő alatt a városi számvevősnél bejelenteni, egyidejűleg az általányt a házipénztárba befizetni.

Akik a kedvezményt igénybe nem veszik és az általányt a kitűzött határidő alatt be nem fizetik, azok a törvényszerinti boritaladót és pótlékot kötelesek fizetni.

A szüretnek befejezése után a borkészlet mindenkinél felvétetik és időközönként újabb szemlék tartatnak, mely alkalmakkor a változások nyilvántartásba vétetnek. Ezen szemléket mindenki tartozik megengedni.

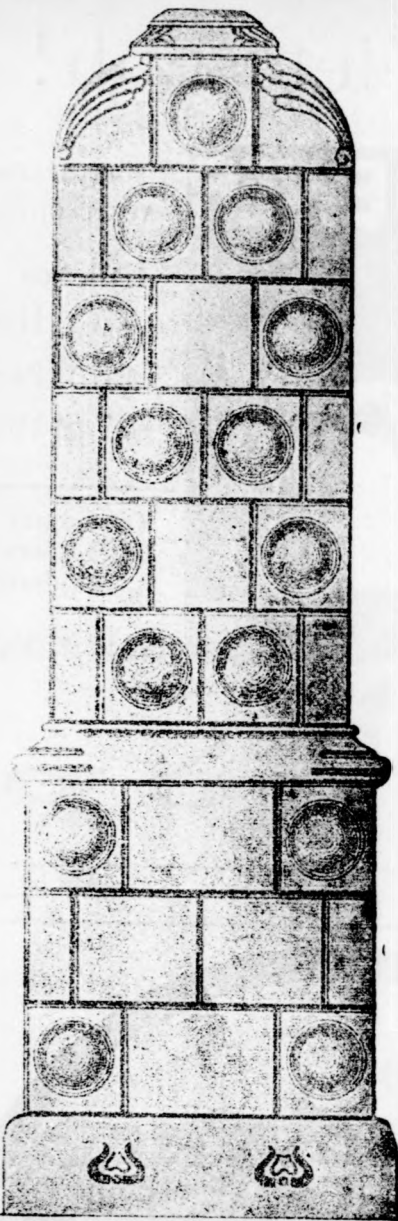
Egyebekben a boritaladó és fogyasztási pótlék kezelése tekintetében fenálló szabályok nyernek alkalmazást.

Nyiregyháza, 1910. szeptember 8.

Májerszky Béla,
polgármester.

449—3—2

Lórencz Miklós

első szabolcsmegyei cserépkályha
gyára NYIREGYHÁZA,
Kótaji-utca 52 szám.

Ajánlja a legizlésebb és legmodernebb
kályhát **50% olcsóbban**
mint bármikor.

TESSÉK érdeklődni!

TESSÉK megtekinteni!

TESSÉK előrelátónak lenni!

TESSÉK óriási raktárból választani.

Mindenféle nyom-
tatvány olcsó, szép
és modern kivitel-
ben a leggyorsab-
ban készül Jóna
Elek cégnél. ...

ÜZLET MEGNYITÁS!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **Pazonyi-utca 6** szám a. saját házamban egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő modern berendezésű

söresarnokot és vendéglőt

 nyitottam.

Naponta villás reggeli, kitünő ebéd és vacsora, úgyszintén frissen csapolt DREHER-féle korona sör kapható. — Abonansok kitünő és olcsó kosztot kaphatnak. —

Asztaltársaságoknak ingyen helyiségek állanak rendelkezésre.

Mély tisztelettel:

Friedmann Armin.

SÍRKÖVEK

mindenféle alakban és nagyságban
legolcsóbb árak mel-
lett kaphatók:

Führer Zsigmond Fiainál

216—52—82 Nyiregyházán,
Vármegyeház-utca 5-dik szám.

Aki gyomorfájós, bélbeteg, étvágytalan, lesóvá-
nyodáshoz hajlandós, használja a számos év óta
jönak bizonyult **gyomorsót**, Schumann gyógyszerész-
től Stóckerauban.

Aki szabályozni és épségben tartani akarja jó
emésztését használja a Schumann-féle **gyomor-
sót**, tapasztalni fogja, hogy más szerek ellenében,
mily jól érzi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges **gyomor-
sót** és előmozdítja az emésztést. Egy
doboz ára 1 korona 50 fillér.

Gyomorsó-pasztillák kényelmes s kellemes, ugyan-
azon hatást teszik, mint a
gyomorsó. Ára tarsolyonként 3 phiolával a 10 gyomorsó-
pasztillával Kor. 1.50. Postai szétküldés legkevesebb
2 doboz megrendelésnél — utánvétel — Schumann
gyógyszerész Stóckerauban.
Kapható minden gyógyszerárban.

Magyarországi főraktár: Dr. Egger L. és
Dr. Egger J. gyógyszerháza Budapesten.

!! A magyar újságírás szenzációi !!

A NAP

A magyar közönség legkedveltebb lapja.

A 48-as eszmény és a magyar nemzeti
törekvések egyetlen hű és kérélhetetlen
szószólója.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR **HACSAK GÉZA**

Naponként 155.000 példány!!

::: **Egy szám: 2 krajcár.** :::

A NAP előfizetési ára:

Egész évre 16 K. :. Negyedévre 4— K

Fél évre 8 K. :. Egy hónapra 1 40 K

A NAP apróhirdetési levelezőlapja:
10 szóig 30 fillér. 20 szóig 50 fillér,
40 szóig 1 korona.

Kapható minden hírlapelárusító helyen.

FIDIBUSZ

.: A legkitünőbb magyar élclap! .:

Páratlan népszerűség! Remek szöveg!
Pompás képek! Mesésen olcsó!

== **Egy szám: 6 krajcár.** ==

A FIDIBUSZ előfizetési ára:

Egész évre 6 K. :. Negyedévre 1-50 K

Félévre 3 K. :. Egy hónapra —50 K

Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal:

Budapest VIII., Rökk Szilárd-utca 9.

A FIDIBUSZ

1905., 1906., 1907., 1908. és 1909. évfolyamai

díszkötésben

kapható. Egy-egy kötet ára 5 korona.

Mind a négy kötet egyszerre való meg-
rendelésénél 20% engedményt adunk.

Ekszerek, órák, arany- és ezüstneműek

alkalmi ajándéktár-
gyak legolcsóbban

Sándor Rezső

elsőrangú ékszerésznél kapható
NYIREGYHÁZA, Városház-utca 3. szám.

A legtöbb kiállításon legelső díjjal
kitüntetett és első orvostanárok által
ajánlott, kitűnő minőségű

Esterházy cognac
mindenütt kapható!

Az

Esterházy cognac

a közönség kedves itala!

Esterházy cognacgyár

TELEFON Központi Irodája: TELEFON
31-49. BUDAPEST 31-49.

V., Csáky-utca 14. szám.

∴ Legtökéletesebb! ∴

Szilárd szerke-
zet. — Könnyű
kezelés. ∴
Kivánatra díj-
talanul bemu-
tatjuk. —

Magyarországi
vezérképviselő:

Lukács
Rezső

BUDAPEST,
VI. Teréz-körút 36.

Kényelmes rész-
letfizetésre is ∴
kapható ∴

teljesen látható irasu

í r ó g é p.

Szabolcsvármegye legnagyobb
= bútora ruháza =

Nyiregyházán, a törvényszék mellett.

Legújabb stilü palisszander, mahagoni és
fehér fényezett háló és ebédlő berendezé-
sek. Angol úri- és női salon garnitúrák.

Ebédlő diványok.

Megfelelő árak. Pontos kiszolgálás.

Lefkovits Zsigmond

Hajlított fa, vas- és rezbutor nagy raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 63,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobilok és cséplőgépek, benzinmotoros cséplőkész-
letek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, lóhere-
cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek,
marokrakó- és kéveköttő-aratógépek, szénagyűjtők,
széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek,
Planet Jr. kapálók, kukoricza-morzsolók, szecska-
vágók, répavágók, darálók, őrlőmalmok, egye-
temes aczélek, 2- és 3-vasú ekék és
minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Képviselő és raktár:

Májerszky Barnabás urnál, Nyiregyháza.

**Kérem figyelembe venni mert csak
rövid ideig tart!!!**

Tekintettel a gazdasági kiállításra, tisztelettel felhívom a vevőközönség
b. figyelmét arra, hogy az összes raktáromon levő árukból — mig a ki-
állítás tart — 20% árengedményt nyújtok.

Kirakataimban naponta újabb árucikkek láthatók, tessék megtekinteni!!

Tisztelettel:

KLEIN HERMAN,

∴; uri-, nődivat és rövidáru üzlete Nyiregyházán, ∴;
Tokaji-utca (Hohe cukrászda mellett.)

Sirkövek

10 százalékkal olcsóbban mint
bárhon

Goldberger Dávidnál,
Nyiregyháza, Vasuti-ut 20.

Az Alkalmi Áruház

Vármegyeház-tér,

ajánlja dusan felszerelt raktárát mindenféle

szövet különlegességekben,

ruha vásznakban,

de Laine és karton árukban stb. stb.

Olcsó szabott árak!

Pontos kiszolgálás!